

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/kongres-pamieci-narodowej/183153,Historia-mowila-przez-pokolenia-W-Warszawie-e-zakonczył-sie-Kongres-Pamieci-Narodo.html>
27.04.2024, 00:05

Historia mówi(ła) przez pokolenia. W Warszawie zakończył się Kongres Pamięci Narodowej

Data publikacji 15.04.2023

Przez trzy dni, od 13 do 15 kwietnia 2023 r., na warszawskim PGE Narodowym odbywało się wyjątkowe wydarzenie - organizowany przez IPN Kongres Pamięci Narodowej. Z wielu atrakcji przygotowanych nie tylko dla pasjonatów historii skorzystało ponad 13 tysięcy osób.

Finałowym wydarzeniem całego Kongresu była **uroczysta ceremonia wręczenia Nagród „Kustosz Pamięci Narodowej”**, wyróżnienia przyznawanego przez IPN od 2002 r. instytucjom, organizacjom społecznym i osobom za szczególnie aktywny udział w upamiętnieniu historii Narodu Polskiego w latach 1939–1989, a także za działalność publiczną zbieżną z ustawowymi celami Instytutu Pamięci Narodowej.

Kongres Pamięci Narodowej

W tym roku uhonorowani zostali:

1. Arkadiusz Gołębiewski – autor i producent filmów dokumentalnych, popularyzator historii.
2. Ksiądz infułat Jan Sikorski – kapłan archidiecezji warszawskiej, doktor teologii, pierwszy naczelny kapelan Duszpasterstwa Więziennego RP.
3. Stowarzyszenie Grupa Historyczna „Zgrupowanie Radosław” – grupa organizująca m.in. liczne lekcje historii i pokazy rekonstrukcyjne.
4. Polish Falcons of America – organizacja polonijna z ponad 130-letnią tradycją.
5. Stanisław Maria Jankowski (1945–2022) – historyk, badacz, publicysta; nagroda przyznana post mortem.

Dzisiaj także przyznano **medale „Reipublicae Memoriae Meritum”**. Odznaczenie to przyznawane jest instytucjom, organizacjom i osobom fizycznym za wybitne zasługi w działalności publicznej i społecznej dla upamiętniania historii Narodu Polskiego w latach 1917-1990 oraz wspierania IPN w działalności edukacyjnej, naukowej i wydawniczej.

Link:

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/182527,Wdzieczosc-i-zobowiazanie-Wreczenie-nagrod-Kustosz-Pamieci-Narodowej.html>

Ostatni dzień Kongresu Pamięci Narodowej był także okazją do dyskusji o charakterze bardziej naukowym. Spotkanie **„Sprawiedliwość okresu przemian”** było międzynarodowe, a uświetnili je swoją obecnością: Constantin Buchet, Miroslav Lehky, Kamil Nedvědický, prok. Andrzej Pozorski, Dragana Spencer, Thomas Will, a ich rozmowę moderował prok. Bogusław Tomasz Czerwiński.

Badacze dziejów najnowszych rozmawiali przede wszystkim o przemianach roku '89. W panelu **„Transformacja ustrojowa w Polsce - mechanizmy, osiągnięcia, zaniechania okiem naukowców”** uczestniczyli: dr hab. Sławomir Cenckiewicz, prof. Antoni Dudek, prof. Andrzej Zybertowicz. Moderował ją dr Sebastian Pilarski. W oddzielnych panelach **swoje spojrzenie na ten sam temat zaprezentowali publicyści** (Dorota Kania, Cezary Krysztopa, Piotr Woyciechowski, Krzysztof Wyszowski, moderator dr Rafał Leśkiewicz) i **uczestnicy życia publicznego** (dr Czesław Bielecki, prof. Ryszard Bugaj, dr Piotr Naimski, moderator Krzysztof Ziemięc).

W dyskusji **„Dziedzictwo i fenomen Solidarności oraz opozycji antykomunistycznej lat siedemdziesiątych i osiemdziesiątych XX wieku”** debatowali: prof. Piotr Franaszek, dr hab. Filip Musiał, dr Sebastian Pilarski, prof. Wojciech Polak, ks. dr hab. Jarosław Wąsowicz SDB, moderowała ją dr hab. Cecylia Kuta. W prowadzonej przez dr Joannę Karbarz-Wilińską sesji, poświęconej **stosunkom polsko-ukraińskie w czasie II wojny światowej**, wystąpili natomiast: dr Tomasz Bereza, ks. prof. Józef Marecki, prof. Mieczysław Ryba (KUL), Ewa Siemaszko.

Nieco odmienną formę – wymiany doświadczeń – miało spotkanie **„Współpraca instytucji publicznych z organizacjami pozarządowymi przy podejmowaniu inicjatyw patriotycznych”** z udziałem zastępcy prezesa IPN prof. Karola Polejowskiego, Wojciecha Kirejczyka, Agnieszki Łesiuk-Krajewskiej, Piotra Mazurka, dr. Marka Mutora i moderującej Joanny Dzieniszewskiej. Podobny charakter miał panel **„Rola organizacji polonijnych i rekonstruktorskich w przetrwaniu dziedzictwa narodowego”**, podczas którego swoje spostrzeżenia przedstawili: Agnieszka Bogucka, Adam Czajka, Tomasz Karasiński, Dionizy Krawczyński, Marzena Kruk; moderatorem był Adam Stefan Lewandowski. Z kolei podczas dyskusji **„Sztafeta pokoleń - przekazywanie pamięci i formacja kolejnych generacji Polaków przez organizacje społeczne”** prowadzonej przez Tadeusza

Płużańskiego spotkali się: Andrzej Anusz, Paweł Kurtyka, Adam Stefan Lewandowski, płk Stanisława Kocięłowicz i szeregowy Marek Wernic z Wojsk Obrony Terytorialnej.

Przez cały czas trwania kongresu równoległe odbywał się **4 Międzynarodowy Festiwal Filmowy „Echa Katynia”** – artystyczna przestrzeń, w której rozważano i przeżywano zagadnienie totalitaryzmu i jego piętna w życiu jednostek i społeczeństw. W programie oprócz seansów filmowych znalazły się specjalne warsztaty, podczas których osoby do 14 roku życia mogły nauczyć się podstaw opowiadania i montowania historii w twórczy sposób.

Link:

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/komunikaty/183102,4-Miedzynarodowy-Festiwal-Filmowy-o-Totalitaryzmach-Echa-Katynia-na-Kongresie-Pa.html>

Wśród imprez towarzyszących Kongresu Pamięci Narodowej znalazła się również pierwsza Olimpiada Gier Planszowych Instytutu Pamięci Narodowej. Podczas rozgrywek finałowych wyłonieni zostali zwycięzcy tego turnieju. Nagrody tryumfatorom wręczył prezes Instytutu dr Karol Nawrocki.

Link:

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/komunikaty/183100,Final-pierwszej-edycji-ogoln-opolskiej-Olimpiady-Gier-Planszowych-Instytutu-Pamie.html>

Ponadto dziś na Kongresie m.in.:

[- Jak korzystać z Archiwum IPN w pracy edukacyjnej? Warsztaty dla edukatorów i nauczycieli](#)

- Warsztaty „Drużyna Inki”

- Spektakl „Miś Wojtek”

- Strefa nowych technologii

i – *last but not least*:

- Strefa edukacyjna. Gry, rekonstrukcje, komiksy

W strefie rekonstrukcyjnej, gdzie historię poznać można było dosłownie na żywo, zorganizowano koncert Aleksandry Kopij „W bieli i czerwieni”(powtarzany aż trzykrotnie).

► **Zobacz relacje z poprzednich dni:**

13 kwietnia 2023 r. - Pierwszy dzień Kongresu Pamięci Narodowej:

- [Historia mówi przez pokolenia. Pierwszy dzień Kongresu Pamięci Narodowej Warszawa, PGE Narodowy, 13-15 kwietnia 2023](#)
- [Prezentacja wyników raportu „Edukacja dla pamięci” w czasie uroczystego otwarcia Kongresu Pamięci Narodowej](#)
- [Panele dyskusyjne – podsumowanie pierwszego dnia Kongresu](#)
- [Program 4. Międzynarodowego Festiwalu Filmowego o Totalitaryzmach „Echa Katynia”](#)
- [Gala wręczenia nagrody „Sygnety Wydawnictwa „IPN”](#)

► **Zobacz:**

14 kwietnia 2023 r. - Drugi dzień Kongresu Pamięci Narodowej:

- [Historia mówi przez pokolenia. Podsumowanie drugiego dnia Kongresu Pamięci Narodowej Warszawa, PGE Narodowy, 14 kwietnia 2023 r.](#)
- [Znamy zwycięzców pierwszego hackathonu IPN HISTHACK!](#)
- [Panele dyskusyjne – podsumowanie drugiego dnia Kongresu](#)
- [Uroczysty finał konkursu „Najlepszy Debiut Historyczny Roku w zakresie historii najnowszej” – Warszawa 14 kwietnia 2023](#)

Kontakt dla mediów:

Rzecznik Prasowy IPN - Dyrektor Biura:

dr Rafał Leśkiewicz

tel. 602 322 362

rzecznik@ipn.gov.pl